

Antarktika'da ilk Türk Bilim Üssü Kuruluyor

Antarktika, dünyadaki buzulların yüzde 90'ına ve tatlı su rezervlerinin yüzde 70'ine sahip bir kıta. Kıtanın yüzde 98'i buzullarla kaplı. Sıcaklık -89 dereceye kadar düşebiliyor. Antarktika kıtası sadece bilimsel çalışmalar için kullanılabilir. Maden aramak veya askeri çalışmalarda bulunmak mümkün değil.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bilim insanlarının dört gözle beklediği Antarktika Antlaşması Çevre Koruma Protokolü'nü 2017'nin Şubat ayında kabul etti. Böylece Antarktika'ya bir bilim üssü kurulmasının da önü açıldı. Bilimsel araştırmaların öncülüğünü Kutup Araştırmaları Merkezi (PolRec) yapıyor. Merkezin müdürü Doçent Doktor Burcu Özsoy, AlJazeera Türk'e verdiği röportajda bilim üssü kurulmasının önemini şu sözlerle anlattı: "1995 yılında Antarktika Antlaşmalar Sistemi'ne taraf olduk. 'Danışman Olmayan Ülke' statüsündeyiz. 'Danışman ülke' statüsüne geçmek istiyoruz. Bu da atmamız gereken önemli adımlardan biriydi. Bunun vakitlice olması çok iyi oldu. Bilim insanlarımız şimdilik başka ülkelere ait çeşitli üslerde çalışmalarını yürütüyorlar. Türkiye'nin de kendi özgün çalışmalarını yürüteceği bilimsel bir üs kurması bizim için çok önemli."

Antarktika'da 29 ülkeye ait üsler bulunuyor. Şili, Arjantin, Rusya, Ekvador, Peru, Uruguay, Hindistan, Çin, Polonya, Bulgaristan, ABD, Japonya ve pek çok Avrupa ülkesi bu üslerde bilimsel çalışmalar yapıyor. Tıp, botanik, harita ve jeoloji, deniz biyolojisi, zooloji ve su ürünleri alanlarından uzmanlar iklim değişikliği, buzullar, yabancı türler, kirlenme, denizel biyoçeşitlilik, koruma alanları, deniz memelileri ve botanik konularında araştırmalar yürütecek.

Danışman Ülke Statüsüne Doğru

17 Aralık 2017 günü Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, Antarktika'da kurulacak "Türkiye Bilimsel Araştırma Üssü" ile ilgili açıklamalarda bulundu. Antarktika Antlaşmalar Sisteminde "gözlemci ülke" statüsünde olan Türkiye, "danışman ülke" statüsüne geçerek kıtanın yönetiminde söz sahibi olmayı amaçlıyor. Kıtada danışman ülke statüsüne geçmenin gerekliliklerinden biri, Antarktika'da bilimsel araştırma üssü kurulması. Antarktika hiçbir ülkeye ait değil. Bu nedenle yönetiminde yer alabilmek için danışman ülke olmak gerekiyor.

Özlü, başta üssün kurulması olmak üzere Antarktika'da yapılacak her türlü iş ve işlemlerde, kıtaya çevresel zararın gelmesini engellemek üzere "Madrid Çevre Protokolü"nü yürürlükte olduğunu ve ülkelerin bu protokolü imzalamaları gerektiğini belirterek, şunları kaydetti:

“Madrid Çevre Protokolü’nün TBMM’de kabul edilmesiyle ilgili kararın 2017’nin Mayıs ayında Resmi Gazete’de yayımlanarak ulusal nitelik kazanması uluslararası camiada takdirle karşılandı. Bu ay başında, Antarktika Antlaşmalar Sistemi Sekreteryası tarafından ülkemizin Madrid Çevre Protokolü’nü imzaladığı bilgisi, tüm Antarktika Antlaşmalar Sistemi’ndeki danışman ve gözlemci ülke üyelerine resmi olarak bildirildi. Böylelikle Antarktika Projesi’ndeki nihai amacımız olan ‘danışman ülke’ statüsüne geçebilmek yolunda önemli bir aşama tamamlanmış oldu.”

Söz konusu protokolün imzalanmasıyla ülkelerin Ulusal Antarktik Programları’nın ve bilimsel seferlerinin lojistik planlarının tartışıldığı Ulusal Antarktik Program Yürütücüleri Birliği’ne (COMNAP), Türkiye’nin üyelik başvurusu yapma yolunun açıldığını dile getiren Özlü, “2018 yılı içinde COMNAP’a üyelik başvurusunun yapılması sağlanarak, uluslararası arenada temsilin ve kutup alanındaki hedeflerimizin gerçekleştirilmesinde görünürlüğümüzün artırılması hedeflenmektedir” diye konuştu.